

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

ver. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

caritonia causa, cum illis legem Moysi seruabant, & alij, ferebant id Apostoli, quod sine maiore malo emendari non poterat. Pius quidem pontifex anno Domini 119. decretum fecit, ut Pascha dies die Dominica celebraretur, ut refert Eusebius in Chronico. Et ait Socrates Nouatianus ad Petrum & Paulum istam consuetudinem referri, scripto autem doceri non potuisse. Verum fidem eius, cum Nouatianus fuerit, qui Quartodecimani sauebant, merito suspensam habeo.

Cum enim Dominica dies celeberrima fuerit in Ecclesia, Apoc. 1. nec aliam ubi causam quam quod ea dominus resurrexerit, quis dubitare potest illam ipsam annuam celeberrimam fuisse. Luna autem decima quarta in vasis dies incidebat, ut etiam aliquando dies dominicus profestus pascha necessario fuerit. Imo die dominico stantes orabant, & a pascha ad pentecosten: seu ad octauam pentecosten, quam vocabant *ἡ ἡμέρα τῆς ἀγίας ἐκκλησίας*, Festum omnium Sanctorum. Post illud tempus, ut etiam in Ecclesia Romana vitatum, de geniculis adorabant, vocabant & illi *ἡ ἡμέρα τῆς ἀγίας ἐκκλησίας*, genuflexione, & genupositionem. Syrus *ܣܝܡ ܕܪܒܝܢܐ* Sim rehuba. Hinc Tertullianus. *Die Dominica nescis ducimus vel de geni uis adorare*. Eadem immutata a die Pascha ad pentecosten vsque gaudemus, ita libro de corona militis c. 3. & inter traditiones hoc ipsum refert. Sic Hieronymus. aduersus Luciferianos, ubi docet similia auctoritatem legis scriptae sibi vsurpasse. Aethiopes tempore Liturgiae, quae est apud eos longissima, ad stationem fulcrata parata habent, cum igitur Dominica propter resurrectionem ita instituta sit, quis dubitet resurrectionem suam, non aliena die celebratam, non die sabbati, quo in sepulchro, non veneris quo passus fuit, non die Iouis quo tristis anima eius ad mortem fuit, non alia die celebratam, sed die resurrectionis. Quin Eusebius l. 5. c. 22. docet patres Concilij de Pascha instituti, traditionem Apostolicam allegasse, & unam sententiam decretum fecisse, ne alio aliquando die, quam Dominico celebraretur. Hoc decretum ad sua tempora peruenisse scribit.

VERSVS 18.

At Iesus dixit: Ite in ciuitatem ad quendam, & dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.

QUESTIO I.

Apud quem Pascha Christus comedit?

Ad quem
dam.

§. 1. Verba sunt: *ἔρχε ἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγε πρὸς τὸν κυρίον*, ad quendam. Miror quosdam interpretes existinare Domini illa verba non esse, cum neminem nominaret, sed ad quendam ire iussit; Deinde signa quarentibus responderit, ut hominem vas aquae ferentem sequeretur, ut est Marci 14. 13. Luc. 22. 26. Graeci & Latini vix Hebraeam phrasin exprimunt, dicunt illi *ܐܠܝܐܢܐ* Pheloni almoni; Est illud 1. Reg. 21. 3. ubi Dauid ait, *Conduxi pueris, in illum & illum locum*. Syrus interpres habet *ܐܠܝܐܢܐ ܕܡܠܝܚܐ* Leuath pelan, & glossa marginalis *ܐܠܝܐܢܐ ܕܡܠܝܚܐ*, ut Peloni, Pagninus vertit, in locum obscuri ignoti. Iun. & Tremell. Calviniani, in locum cuiusdam N. sic Rhubi. 4. i. Booz appellat, illum enim Ruth debebatur vxor. Peloni almoni ut Pagninus, & quidam singularis. Iun. & Trem. N. Verus inter-

pres vertit, vocans eum nomine suo. 70. utrunque verbum reddunt vno: *ἔρχε, ὁ κύριος, ὁ κύριος*. Sic formantur *ܐܠܝܐܢܐ* obmutescere, manipulos colligere, alij viduum significare volunt. Sed illa interpretatio nimium a te abit. In libro regum est *ܐܠܝܐܢܐ ܕܡܠܝܚܐ* ad locum cuiusdam. Nam *ܐܠܝܐܢܐ* est pro *ܐܠܝܐܢܐ* in regimine scilicet. Danielis 8. 13. duo nominata vnum contrahuntur, diciturque *ܐܠܝܐܢܐ*, aliqui, quidam.

Duo itaque illa ponuntur, pro nomine vel hominis, vel loci, alteriusue rei, ideoque diuersis modis explicari debet. Deinde nomen eius quid dicitur Peloni almoni, aliquo contemptu non subicitur, vel indignatione, sed vrbane, & amice. Imo exprimi poterat. Nec enim Booz cognatum apud Iudices dicitur appellabat, quocum illi nulla conuersione erat, & multo minus Daniel illum contemptum voluit, quocum Angelus loquebatur.

Nec tamen opus utroque vocabulo, Syrus vno contentus est, *ܐܠܝܐܢܐ*, nam *ܐܠܝܐܢܐ* idem quod *ܐܠܝܐܢܐ* ad, recipit autem more nominum omnia affixa. *ܐܠܝܐܢܐ ܕܡܠܝܚܐ* est talis, quaedam, alterum *ܐܠܝܐܢܐ* non puto Syris vitatum.

§. 2. Quis vero fuerit, quem communi vocabulo designauit, nondum haecenus sciti potuit. Nicophorus domum Ioannis Euangelistae fuisse refert, l. c. 28. idemque Cedrenus in annalibus. Hoc mihi idcirco verisimile non videtur, tum quod eius rei nomen mentionem faciat Euangelistarum, tum quod Io-

annes ipse mittatur cum Petro. Reliquet Ioannes omnia, patrem, relictam, domum. Virum magnam & nobilem fuisse Hieronymus Epist. 19. existimat, nam habere aulam magnam & opulentum & potentum est, non plebeiorem. Alij ignotum haecenus, alij vero amicum & familiare Apostolis arbitrantur, utrumque incertum. Qui Marcum fuisse hospitem putant, refelli non possunt, sola tamen coniectura nituntur. Voluit enim ille, qui factum Magdalene in eius memoriam toto mundo praedicari iussit, huius a se tantopere honorati nomen ignorari a posteris, in cetero Angelis & sanctis Dei notum. Sitamen omnino ut coniectura placeat, dicendum, fuisse Ioannem qui cognominatus est Martius Actor. 12. ita Alexander Monachus apud Meis. D. phrasten die 11. Iunij. & Nazianzenus in carmine: Iam quos aliqua traditione cognouisse non est dubium. Alioqui magna illius domus gloriam fuisse nemo dubitabit, Deum suprae nocte excepisse, primam fuisse illam, in qua iuge noui Testamenti sacrificium seculatum, sacramentum datum Apostolis: templum Christianorum antiquissimum ac sanctissimum.

§. 3. Diuinitatem & praescientiam suam non modo Apostolis demonstrat, dum euentura praedicit, verum etiam dum iure suo indicat, patris familias quid fieri velit, Dominum se ostendit. Quod Calanus ait eum nuncios misisse, ut morositate culpam dilueret, suspiciones sunt, non erat illud hospitis ingenium, ut Domini aduentus grauis illi esse posset. Nec tempus suum adesse ea de causa admonet, quod se de praetextu legitimi Paschatis excuset, sed ut ostendat, verum esse Pascha, se sponte in mortem ire, ibi cenare, deinde exire, & mori velle. Atque adeo id iam tempus adesse. Discipulos etiam ad fore monet, ut parati illi & instruere necessaria posset.

VERSVS 20.

Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis.

Q. 1. A.

